

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2022-01-24
meddelad i
Vänerns borg

Mål nr M 4148-21

PARTER

Klagande

Trafiknämnden i Göteborgs kommun
Box 2403
403 16 Göteborg

Motpart

Miljö- och klimatnämnden i Göteborgs Stad
Box 7012
402 31 Göteborg

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Västra Götalands läns beslut 2021-09-21 i ärende nr 505-16386-2021, se bilaga 1

SAKEN

föreläggande att lämna in anmälan om avhjälpande åtgärd inom förorenad mark på fastigheten Göteborg J 758:562

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet, dvs. ändrar inte länsstyrelsens beslut.

BAKGRUND

Miljö- och klimatnämnden i Göteborgs kommun förelade den 5 mars 2021 (dnr 2020-13777) Trafiknämnden i Göteborgs kommun att inför markarbeten på fastigheten J 758:562 i Göteborgs kommun lämna in en anmälan om avhjälpandeåtgärd enligt 28 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Trafiknämnden överklagade föreläggandet till Länsstyrelsen i Västra Götalands län, som i beslut den 21 september 2021 avslog överklagandet.

YRKANDEN M.M.

Trafiknämnden har, som överklagandet får förstås, yrkat att mark- och miljödomstolen ska upphäva underinstansernas beslut och återförvisa målet till miljö- och klimatnämnden för fortsatt handläggning.

Miljö- och klimatnämnden har bestritt ändring.

Trafiknämnden har åberopat vad den anfört tidigare under processen och tillagt bl.a. följande.

Enligt 28 § förordningen (SFS 1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (FMH) är det förbjudet att utan föregående anmälan till tillsynsmyndigheten vidta en avhjälpandeåtgärd enligt 10 kap. miljöbalken, om åtgärden kan medföra ökad risk för spridning eller exponering av föroreningarna och denna risk inte bedöms som ringa. Frågan i målet avser tolkningen av rekvisitet avhjälpandeåtgärd som utgör en förutsättning för att den föreskrivna anmälningsplikten ska inträda.

Begreppet avhjälpande definieras i 10 kap. MB som utredning, efterbehandling och andra åtgärder för att avhjälpa en föroreningsskada eller allvarlig miljöskada (10 kap. 1 § 3 st MB).

Kommunens syfte med åtgärden är inte att avhjälpa en föroreningsskada. Länsstyrelsen har bedömt att den planerade åtgärden är att betrakta som "en annan åtgärd för att avhjälpa en föroreningsskada" med motiveringen att följderna av åtgärden blir

att föroreningsgraden inom området blir mindre än före åtgärden. Länsstyrelsen förefaller bortse från att "för att avhjälpa" är synonymt med "i syfte att avhjälpa".

Länsstyrelsen synes anse att avsiktsrekvisitet i definitionen av avhjälpandeåtgärd inte behöver beaktas om effekten av en åtgärd blir att föroreningsgraden minskar.

Såväl länsstyrelsen som tillsynsmyndigheten har genom sin tolkning av rekvisitet avhjälpandeåtgärd och genom att fokusera på åtgärdens effekt på föroreningsnivån kommit att tillämpa anmälningssplikten enligt 28 § FMH som en generell anmälningssplikt av åtgärder inom förorenade områden. Att en sådan tillämpning utanför paragrafens ordalydelse saknar rättslig grund har konstaterats av Vänersborgs tingsrätt i dom den 2 februari 2015 i mål M 3645-14. Överklagandet bör därför bifallas och målet återförvisas till miljö- och klimatnämnden för fortsatt handläggning av kommunens underrättelse inför planerade markarbeten.

En underlåtenhet att inkomma med anmälan enligt 28 § FMH är förenat med straffansvar enligt 29 kap. 4 § MB. Underinstansernas extensiva tolkning av anmälningsspliktens tillämpningsområde är därför såväl rättsosäkert som otillfredsställande och riskerar att medföra omotiverade merkostnader vid hantering av underrättelser till tillsynsmyndigheten. Målsättningen med överklagandet är att ge domstolen tillfälle att bedöma innehållet och tillämpningen av länsstyrelsens tillsynsvägledning för tillämpningen av 28 § FMH (Länsstyrelsernas juristsamverkansgrupp för EBH-frågor 2018-06-08) och genom överprövning av länsstyrelsens beslut vägleda berörda aktörer i den aktuella frågeställningen.

Miljö- och klimatnämnden har anfört bl.a. följande.

Enligt den vägledning som Länsstyrelsernas juristsamverkansgrupp för EBH-frågor tagit fram den 8 juni 2018 och som anges vara rekommenderad tillsynsvägledning avseende förorenade områden anges bland annat att åtgärdens syfte spelar viss roll men att även effekterna av en åtgärd är av betydelse i bedömningen om det ska anses vara en avhjälpandeåtgärd. Som grund för denna tolkning anges att en verksamhetsutövare annars lätt skulle kunna undgå anmälningssplikten genom att uppge ett

annat syfte med åtgärden än avhjälpande, fastän åtgärden har en tydlig avhjälpande-karaktär.

Som ett exempel som lyfts i vägledningen anges ledningsdragning genom ett område med kända föroreningar där det bedöms att uppgrävda massor måste tas om hand externt. Syftet med åtgärden är alltså att lägga en ledning i marken. Åtgärden sker dock inom konstaterat förorenat område och särskilda åtgärder måste vidtas på grund av föroreningen. Effekten av åtgärden är minskad föroreningsmängd inom området. Vägledningen anger att utifrån dagens rättsläge kan detta vara en avhjälpandeåtgärd. Den dom som trafiknämnden hänvisar till i sitt överklagande är inte vägledande. Länsstyrelsen har inte haft anledning att ändra sin vägledning med anledning av domen. Domen bekräftar länsstyrelsens tolkning att effekterna av en åtgärd kan vara avgörande för om det är att se som en avhjälpandeåtgärd.

I Naturvårdsverkets rapport Efterbehandlingsansvar En vägledning om miljöbalkens regler och rättslig praxis. Rapport 6501, juni 2012 anges under avsnitt Ansvaret vid exploatering att "Om byggnads- och entreprenadarbeten i ett förorenat område medför att det finns en risk för vatten- eller markförorening, genom antingen nya föroreningar eller spridning av redan befintliga föroreningar, är det fråga om en verksamhet som kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön."

Under avsnitt 6.1 i rapport 6501 anges att om det i samband med exempelvis schaktning för en ledning i förorenad mark blir nödvändigt med avhjälpandeåtgärder, bör anmälningsplikt för avhjälpandeåtgärderna som huvudregel föreligga. Anmälningsplikt gäller även då avhjälpande ska genomföras i samband med exploatering av en fastighet. I rapporten anges även att anmälningsplikten även sannolikt bör omfatta utredningar eftersom dessa ingår i definitionen på avhjälpande.

I vägledningen från juristsamverkan anges även att åtgärder som omfattar grävarbeten inom förorenat område i praktiken så gott som alltid bör resultera i en ökad spridnings- eller exponeringsrisk. Denna bedömning stämmer överens med det som anges i Naturvårdsverkets rapport 6501 där det under avsnitt 6.1 anges att om

riskerna för spridning eller exponering av föroreningarna anses som ringa behöver avhjälpandet inte anmälas men att risken endast i undantagsfall bör vara att betrakta som ringa.

I föreliggande fall har föroreningar i halter över Naturvårdsverkets generella riktvärden för mindre känslig markanvändning (MKM) påträffats så väl som halter över gränsen för farligt avfall enligt Avfall Sveriges rapport 2019:01. Risken för spridning eller exponering av föroreningarna är mer än ringa.

Trafiknämnden anför att angiven tolkning av anmälningsplikten enligt 28§ förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd är rättsosäker, otillfredsställande och riskerar att medföra omotiverade merkostnader. Tvärtom innebär ett anmälningsförfarande en större förutsägbarhet avseende tidsåtgång för handläggning och verksamhetsutövarens kostnader. Vid anmälan har tillsynsmyndigheten sex veckors handläggningstid efter att en komplett anmälan inkommit och därefter får verksamheten starta om inte tillsynsmyndigheten meddelat annat.

Anmälningsplikten är till för att tillsynsmyndigheten ska kunna påverka avhjälpandeåtgärderna på förhand, exempelvis genom att förelägga om skyddsåtgärder eller försiktighetsmått. På så sätt kan myndigheten minimera den negativa miljöpåverkan som åtgärden annars skulle kunna medföra. Om ärendet endast inkommer som en underrättelse om upptäckt av förorening, kan konsekvensen bli att tillsynsmyndigheten istället i större utsträckning förbjuder verksamheten fram till dess att ärendet är tillräckligt utrett avseende bland annat vilka försiktighetsmått och åtgärdsåtgärder som ska gälla vid arbetena. Detta skulle kunna medföra negativa konsekvenser för verksamhetsutövaren då det blir större osäkerhet gällande tidsåtgång i ärendet. Verksamhetsutövarens kostnader skulle inte heller minska vid denna typ av förfarande det ställs samma krav på försiktighetsmått oavsett om ärendet inkommer som en underrättelse om upptäckt av förorening eller anmälan av avhjälpandeåtgärd

DOMSKÄL

Enligt 28 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd är det förbjudet att utan anmälan till tillsynsmyndigheten vidta en avhjälpandeåtgärd med anledning av en föroreningskada i ett mark- eller vattenområde, grundvatten, en byggnad eller en anläggning enligt 10 kap. miljöbalken, om åtgärden kan medföra ökad risk för spridning eller exponering av föroreningarna och denna risk inte bedöms som ringa.

Med avhjälpande avses enligt 10 kap 1 § utredning, efterbehandling och andra åtgärder för att avhjälpa en föroreningskada eller en allvarlig miljöskada. Bestämmelsen får förstås så att även arbetsföretag som inte primärt syftar till sanering kan vara att anse som en avhjälpandeåtgärd enligt 28 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Av handlingarna i målet framgår att planerade arbeten inkluderar schaktning av och borttransport till extern mottagare av förorenade massor. Sådana åtgärder kan typiskt sett medföra ökad risk för spridning eller exponering av föroreningar. Det framstår som uppenbart att omhändertagandet massorna syftar till att minska risken för förorenings spridning och åtgärden bidrar sannolikt till en förbättrad förorenings situation på platsen. Sammantaget får åtgärderna därför anses innefatta ett avhjälpande.

I målet har Trafikkontoret bl.a. hänvisat till denna domstols dom den 2 februari 2015 i mål M 3645-14. Till skillnad från i förevarande fall avsåg – såvitt kan förstås av domen – då aktuell situation ”enbart” grävning i ett förorenat område; inte något planerad avlägsnande av förorenade jordmassor. Förhållandena i angivet fall skiljer sig således i en väsentligt avseende från de nu föreliggande.

Aktuella åtgärder inkluderar således avhjälpandeåtgärder. Vid sådant fall och – som underinstanserna också funnit – då övriga förutsättningar för bestämmelsen i 28 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd är för handen, ska överklagandet avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 14 februari 2022.

G.S.

Rådman

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Rättsenheten
L.D. Länsjurist

BESLUT
2021-09-21

Diarienummer
505-16386-2021

Sida
1(10)

Klagande
(elektronisk delgivning)

Trafiknämnden i Göteborgs kommun

Dnr 7658/19

Box 2403

403 16 Göteborg

E-post:

trafikkontoret@trafikkontoret.goteborg.se

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
R4
INKOM: 2021-10-13
MÅLNR: M 4148-21
AKTBIL: 3

Överklagande av beslut om föreläggande att lämna in anmälan om avhjälpandeåtgärd inom förorenad mark på fastigheten J 758:562 i Göteborgs kommun

Beslut

Länsstyrelsen avslår överklagandet, det vill säga ändrar inte det överklagade beslutet.

Motivering till beslutet

Den översiktliga miljötekniska undersökningen har påvisat förekomst av föroreningar inom området i halter som på vissa ställen överskrider Naturvårdsverkets generella riktvärden för mindre känslig markanvändning och även Avfall Sveriges rekommenderade haltgränser för farligt avfall. Trafikkontoret planerar att utföra omfattande schaktarbete inom området och knappa 15 000 m³ mer eller mindre förorenade massor kommer att schaktas ur. Enligt trafikkontoret kommer merparten av dessa massor att behöva transporteras till en extern mottagare, eftersom överskottsmassornas tekniska kvalitet är för dålig.

Avhjälpande kan enligt miljöbalken innebära såväl utredning, efterbehandling som andra åtgärder för att avhjälpa en föroreningsskada. Trots att syftet med den aktuella åtgärden inte är att avhjälpa en förorening blir följden av åtgärden att föroreningsgraden inom området blir mindre än före åtgärden. Länsstyrelsen bedömer därför att den planerade åtgärden är att betrakta som en annan åtgärd för att avhjälpa en föroreningsskada.

Kravet på anmälan av avhjälpandeåtgärd gäller om åtgärden *kan* medföra ökad risk för spridning eller exponering av föroreningarna och denna risk inte bedöms som ringa. Det handlar alltså inte om en faktisk ökad spridning utan om en risk för ökad spridning. Vid schakt och masshantering inom ett område med föroreningar i mark eller grundvatten föreligger alltid en viss risk för att förekommande föroreningar sprids eller att exponeringen för föroreningarna ökar genom att man öppnar upp och blottlägger jorden. Inom aktuellt område har resultaten från den översiktliga markundersökningen på vissa ställen påvisat föroreningsnivåer högre än Naturvårdsverkets generella

riktvärden för mindre känslig markanvändning och även högre Avfall Sveriges rekommenderade haltgränser för farligt avfall. Det kan alltså inte uteslutas att det inom icke undersökta delområden kan påträffas liknande föroreningsnivåer.

Trafikkontoret planerar att utföra omfattande schaktarbete inom området och knappa 15 000 m³ mer eller mindre förorenade massor kommer att hanteras. Schakten blir som djupast fem meter, vilket innebär att länshållning av inträngande grundvatten och/eller nederbörd sannolikt kommer att krävas i perioder. Vid länshållning inom ett förorenat område finns risk för spridning av de föroreningar som förekommer i området.

Sammantaget bedömer Länsstyrelsen att ovan innebär att åtgärden kan medföra ökad risk för spridning och att risken bör ses som mer än ringa.

I ett föreläggande ska det normalt anges inom vilken tid föreläggandet ska vara fullgjort. Miljöförvaltningen har förelagt trafikkontoret att ”inför markarbeten” på den aktuella fastigheten lämna in en anmälan om avhjälpandeåtgärd enligt 28 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Det framgår av 9 kap. 6 c § miljöbalken att verksamheten får påbörjas tidigast sex veckor efter det att anmälan har gjorts. Anmälan behöver alltså lämnas in senast sex veckor innan trafikkontoret avser att påbörja verksamheten. Om trafikkontoret inte påbörjar sin verksamhet finns inget krav på att lämna in en anmälan. Länsstyrelsen bedömer därför att föreläggandet är tillräckligt tydligt.

Sammantaget bedömer Länsstyrelsen att trafikkontorets verksamhet uppfyller de tre förutsättningarna för att omfattas av kraven i 28 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Miljöförvaltningen har därför haft fog för att förelägga trafikkontoret att lämna in en anmälan om avhjälpandeåtgärd.

Överklagandet ska därför avslås. Det innebär att Länsstyrelsen inte ändrar miljöförvaltningens beslut.

Beskrivning av ärendet

Miljö- och klimatnämnden i Göteborgs kommun (miljö- och klimatnämnden) beslutade genom delegationsbeslut den 5 mars 2021 (dnr 2020-13777) att förelägga Trafiknämnden i Göteborgs kommun att införa markarbeten på fastigheten J 758:562 i Göteborgs kommun lämna in en anmälan om avhjälpandeåtgärd enligt 28 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Av beslutet framgår bland annat följande. Den 1 juli 2020 inkom trafikkontoret med en underrättelse enligt 10 kap. 11 § miljöbalken. Inför en ny bussdepå vid Järnbrottsmotet har trafikkontoret låtit utföra en översiktlig miljöteknisk markundersökning för entreprenadområdet. Av undersökningen framgår att föroreningar överskridande Naturvårdsverkets

riktvärde för mindre känslig markanvändning (MKN) och Avfall Sveriges nivå för farligt avfall (FA) har uppmätts inom området som omfattas av entreprenaden. Planerade markarbeten kommer att omfatta schaktning för anläggning av till- och utfartsvägar för en ny bussdepå, anläggandet av gång- och cykelbanor och tekniskt schakt för nedläggning av ledningar samt trädplanteringar. Enligt underrättelsen kommer markarbetena inte att innebära oacceptabla risker för människan eller miljön. Massor med halter under Naturvårdsverkets riktvärde för MKM bedöms kunna återanvändas inom området. Överskottsmassor kommer att transporteras bort av en behörig transportör till en mottagningsanläggning med nödvändiga tillstånd. Om föroreningar upptäcks i schaktbotten eller vägg som avviker avseende lukt eller utseende eller förekommer i fri fas kommer kompletterande prover att tas. Länsvatten bedöms inte uppkomma i tekniskt schakt och om det förekommer kommer det att återinfiltreras. Uppgifter om borttransporterade massor (mängd, föroreningsgrad samt omhändertagande) kommer att lämnas till miljöförvaltningen efter avslutad entreprenad.

Den 24 september 2020 begärde miljöförvaltningen att trafikkontoret skulle komplettera underrättelsen med information om schaktens djup för de olika typer av arbeten som kommer att utföras, och att trafikkontoret skulle markera de planerade schakten och schaktdjupen i situationsplanen. Den 24 september 2020 kompletterade trafikkontoret underrättelsen med begärd information. Av kompletteringen framgår att det nya vägområdet kommer att ligga några meter under befintlig marknivå. På sidan av vägen kommer marken att slänta av. I områdena med halter överstigande gränsen för farligt avfall kommer merparten att schaktas bort i en punkt, i en annan punkt kommer övre föroreningarna att schaktas bort och den tredje punkten bedöms ligga strax utanför arbetsområdet. En miljöplan var under framtagande för det aktuella projektet men var inte helt färdigställd. Av planen framgår att trafikkontoret avser att trycka ner ledningar i marken för att minimera mängden schakt, eftersom föroreningar påträffats i området. Som djupast kommer schakt att utföras ned till cirka fem meter. Beräknad mängd massor uppgår till cirka 14 800 m³. Det framgår även att möjligheten att återanvända massor inom entreprenaden bedöms som liten, eftersom massorna inte bedöms vara av rätt teknisk kvalitet.

Den 5 oktober 2020 svarade miljöförvaltningen att det kan komma att krävas en anmälan för planerade markarbeten och att trafikkontoret innan arbetet påbörjas ska redogöra för om den tekniska schakten omfattar de förorenade massor som påträffats eller om trafikkontoret bedömer att förorenade massor över de mätbara åtgärds målen kvarstår efter att den tekniska schakten är utförd. Miljöförvaltningens anser att trafikkontoret ska inkomma med uppgifter om vem trafikkontoret anlitar som transportör respektive mottagare av schaktmassor innan massorna körs från platsen. Miljöförvaltningen vill även att trafikkontoret ska ha en beredskap för att hantera eventuellt schaktvatten.

Den 27 oktober 2020 kompletterade trafikkontoret underrättelsen med en schaktplan samt information om att samtliga punkter som visat på

föroreningshalter över farligt avfall ligger inom områden där massorna schaktas bort. Massorna kommer att kategoriseras utifrån föroreningsinnehåll och transporteras till godkänd mottagare av godkänd transportör. Efter avslutat arbete kommer masshanteringen att sammanställas i en rapport. Av kompletteringen framgår att det förekommer parkslide i vissa delar av entreprenadområdet.

Den 9 november 2020 begärde miljöförvaltningen att trafikkontoret ska skicka in en anmälan enligt 28 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd inför planerade markarbeten på den aktuella fastigheten.

Den 25 november 2021 informerade trafikkontoret miljöförvaltningen om att planen för Järnbrott har blivit överklagad, och att detta kan komma att innebära en annan placering av de nya vägarna.

Miljöförvaltningen har granskat trafikkontorets underrättelse om kommande schaktentreprenad för Järnbrottsmotet. Miljöförvaltningens bedömning är att trafikkontoret ska inkomma med en anmälan enligt 28 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Inför entreprenaden har en översiktlig miljöteknisk markundersökning utförts och resultaten visar att området är förorenat. Föroreningshalterna överstiger såväl Naturvårdsverkets riktvärden för känslig markanvändning (KM) som mindre känslig markanvändning (MKM). Föroreningshalter i delar av området överstiger även Avfall Sveriges bedömningsnivå för farligt avfall (FA). Inom det förorenade området ska schaktarbeten utföras för att lägga ner ledningar, anlägga till- och utfartsvägar för ny bussdepå samt trädplanteringar. Entreprenaden kommer att innebära schaktningsarbeten och att förorenade massor avlägsnas från området och därmed kommer föroreningsbelastningen inom området att minska. Miljöförvaltningen bedömer att arbetet med grävning i förorenad mark medför en ökad risk för föroreningsspridning och eftersom föroreningarna förekommer i höga halter inom arbetsområdet bedöms denna risk inte endast vara ringa. Som underlag för miljöförvaltningens bedömning har länsstyrelsernas juristsamverkans tillsynsvägledning för förorenade områden använts. Tillsynsvägledningen har förankrats i Naturvårdsverket och länsstyrelsernas nationella samverkansgrupp för tillsynsvägledning.

Enligt 28 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd är det förbjudet att utan anmälan till tillsynsmyndigheten vidta en avhjälpandeåtgärd med anledning av en föroreningsskada i ett mark- eller vattenområde, grundvatten, en byggnad eller en anläggning enligt 10 kap. miljöbalken, om åtgärden kan medföra ökad risk för spridning eller exponering av föroreningarna och denna risk inte bedöms som ringa. För att en åtgärd inom ett förorenat område ska vara anmälningspliktig krävs alltså att

1. åtgärden är en avhjälpandeåtgärd,
2. åtgärden kan medföra ökad risk för spridning eller exponering av föroreningarna, och
3. att den ökade risken inte endast är ringa.

Syftet med anmälningsplikten är att ge tillsynsmyndigheten möjlighet att påverka avhjälpandeåtgärderna på förhand, exempelvis genom att förelägga om skyddsåtgärder eller försiktighetsmått. På så sätt kan tillsynsmyndigheten försöka minimera den negativa miljöpåverkan som åtgärden skulle kunna medföra.

Är arbetet att bedöma som en avhjälpandeåtgärd?

Avhjälpandeåtgärd saknar definition men begreppet avhjälpande definieras som utredning, efterbehandling och andra åtgärder för att avhjälpa en föroreningskada eller allvarlig miljöskada. I den tillsynsvägledning som tagits fram av länsstyrelsernas juristsamverkan för förorenade områden (2018) om skyldigheten att anmäla en avhjälpandeåtgärd anges som exempel en ledningsdragning genom ett område med kända föroreningar och det bedöms att uppgrävda förorenade massor måste tas om hand externt. Syftet med åtgärden är alltså att lägga ner en ledning i marken. Åtgärden sker dock inom ett konstaterat förorenat område och särskilda åtgärder behöver vidtas på grund av föroreningen. Effekten av åtgärden är minskad föroreningsmängd inom området. Utifrån rådande rättsläge bedöms därför detta exempel vara en avhjälpandeåtgärd.

Av underrättelsen i det aktuella ärendet framgår att grävarbeten kommer att ske i områdena med halter överstigande Naturvårdsverkets riktvärde för MKN likväl som områden med halter överstigande gränsen för FA. Syftet med åtgärden är att lägga ner ledningar i marken samt att uppföra nya vägbanor. Trafikkontoret avser att återanvända massor understigande Naturvårdsverkets riktvärde för MKM inom området. En stor del av massorna bedöms emellertid vara av dålig teknisk kvalitet och inte möjlig att återanvända. Det kommer att innebära att en stor mängd av massorna schaktas bort, dels på grund av dålig teknisk kvalitet, dels för att föroreningshalten överstiger Naturvårdsverkets riktvärde för MKM. Effekten av åtgärden kommer således att vara minskad föroreningsmängd inom området. Miljöförvaltningens bedömning är att schaktarbetena är att betrakta som en avhjälpandeåtgärd i och med att markarbetena kommer att innebära att förorenade schaktmassor avlägsnas från området.

Medför åtgärden ökad risk för spridning av föroreningar?

För att avgöra om risken för spridning eller exponering av föroreningarna kan öka måste åtgärdens karaktär beaktas. Åtgärder som inbegriper grävarbeten torde i praktiken alltid innebära en ökad spridnings- och exponeringsrisk. Även andra typer av åtgärder som exempelvis mobilisering av föroreningarna genom till exempel uppvärmning av marken torde så gott som alltid resultera i en ökad spridnings- och exponeringsrisk. En bedömning behöver dock alltid göras i det enskilda fallet. I aktuellt ärende kommer relativt omfattande grävarbeten att utföras. Av planen framgår att trafikkontoret avser att trycka ner ledningar i marken för att minimera mängden schakt, eftersom föroreningar påträffats i området. Även om antalet schakt har minimerats beräknas schakt till ett djup av fem meter, och beräknad mängd massor uppgår till 14 800 m³. Miljöförvaltningens

bedömning är att grävarbeten innebär en risk för spridning och exponering av föroreningarna.

Är den ökade risken inte endast ringa?

Det räcker dock inte med att det kan finnas en spridnings- och exponeringsrisk utan att den också inte endast är ringa. Här är det den ökade risken för spridning och exponering som är intressant. Inte den faktiska ökningen av spridningen eller exponeringen i sig. Vid bedömningen är det viktigt att ta hänsyn till exempelvis föroreningsnivån, åtgärdernas art och omfattning samt omgivningens känslighet. Ofta innebär avhjälpandeåtgärder mer än ringa risk för ökad spridning och exponering, eftersom föroreningarna ofta riskerar att frigöras eller blottläggas i samband med genomförandet. I det aktuella ärendet bedöms risken inte som endast ringa baserat på att delar av entreprenaden kommer att utföras i förorenade massor som överstiger Naturvårdsverkets riktvärde för MKN samt Avfall Sveriges haltgräns för farligt avfall.

Trafiknämnden i Göteborgs kommun (trafiknämnden) har överklagat miljö- och klimatnämndens beslut och yrkar att Länsstyrelsen upphäver beslutet och återförvisar ärendet till miljö- och klimatnämnden för fortsatt handläggning.

Trafiknämnden anför bland annat följande. Inom ramen för etablering av en bussdepå vid Järnbrottsmotet kommer trafikkontoret att genomföra markarbeten inför anläggande av till- och utfartsvägar och gång- och cykelbanor. Vidare kommer trafikkontoret att lägga ner ledningar och plantera träd i anslutning till den planerade bussdepån. Som ett led i planeringen av arbetena har trafikkontoret låtit utföra en översiktlig markteknisk undersökning. Undersökningen påvisade viss förekomst av halter överstigande Naturvårdsverkets generella riktvärden för MKM respektive Avfall Sveriges bedömningsgrund för farligt avfall. Trafikkontoret har underrättat miljöförvaltningen om föroreningsförekomsten enligt 10 kap. 11 § miljöbalken, MB, och redovisat de försiktighetsåtgärder som trafikkontoret vidtar vid arbetenas genomförande.

Miljöförvaltningen har bedömt att arbeten inom trafikkontorets entreprenad utgör en avhjälpandeåtgärd enligt 28 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, FMH. Som stöd för sin bedömning har miljöförvaltningen hänvisat till länsstyrelsernas tillsynsvägledning om skyldigheten att anmäla avhjälpandeåtgärd (Länsstyrelsernas juristsamverkansgrupp för EBH-frågor 2018-06-08).

Det kan inledningsvis konstateras att de planerade markarbetena inte i sig är anmälnings- eller tillståndspliktiga enligt MB. Däremot har trafikkontoret, i egenskap av tillfällig brukare av marken, en skyldighet enligt 10 kap. 11 § MB att underrätta tillsynsmyndigheten om påträffade föroreningar. En sådan underrättelse ger tillsynsmyndigheten möjlighet att bedöma verksamhetens utformning i förhållande till miljöbalkens allmänna hänsynsregler och vid

behov besluta om ytterligare undersökningar eller försiktighetsmått med stöd av 26 kap. MB. Trafikkontoret är av uppfattningen att förbudet i 28 § FMH mot vidtagande av avhjälpandeåtgärd med anledning av en föroreningskada enligt 10 kap. MB har kommit att tillämpas som en generell anmälningsplikt av markarbeten inom förorenade områden och därmed utanför förbudets ordalydelse och ursprungliga syfte. Trafikkontoret har utvecklat denna syn i ett yttrande till miljöförvaltningen den 20 januari 2021 enligt följande som återopas som stöd för överklagandet.

Trafikkontoret påträffar återkommande föroreningar vid sina arbeten i tekniskt schakt. Ett vanligt scenario vid markarbeten är att föroreningar påträffas i fyllnadsmassor som överlagrar lera. Leran är oftast mindre förorenad eller saknar föroreningar av antropogent ursprung. Undantag kan förekomma till exempel vid föroreningar med högre densitet är vatten. Schaktarbeten i förorenad mark utgör miljöfarlig verksamhet och vid utförandet av arbetena vidtar trafikkontoret skyddsåtgärder för att hantera förorenade massor och för att ha en god arbetsmiljö. Normalt föreskrivs Naturvårdsverkets generella riktvärden för mindre känslig markanvändning eller projekt-/platsspecifika riktvärden som åtgärds mål i trafikkontorets entreprenader. Trafikkontoret har miljökrav i Teknisk handbok, har miljöstartmöten och kräver in en miljöplan i samtliga entreprenader. Dessutom genomförs miljörevisioner i vissa entreprenader. Trafikkontoret anser därmed att det uppfyller portalparagrafen, hänsynsregler i miljöbalken samt tillämpbara förordningar och föreskrifter i miljölagstiftningen såsom till exempel avfallsförordningen.

Miljöprövningsförordningen saknar en reglering som föreskriver tillståndsplikt eller anmälningsplikt för schaktarbeten som sådana. Däremot finns det en skyldighet att underrätta tillsynsmyndigheten vid upptäckt av en förorening på berörd fastighet enligt 10 kap. 11 § MB. Underrättelsen ger tillsynsmyndigheten information om föroreningsförekomsten och möjlighet att vid behov föreskriva försiktighetsmått med stöd av 26 kap. 9 § MB. Trafikkontorets inställning är att en underrättelse enligt 10 kap. 11 § MB är – i brist på annan ordning – för närvarande det mest korrekta och ändamålsenliga sättet att informera miljöförvaltningen om påträffad förorening och de skyddsåtgärder som trafikkontoret vidtar med anledning av dessa i samband med utförandet av schaktarbeten.

Trafikkontoret motsätter sig en tillämpning av kravet på så kallad saneringsanmälan enligt 28 § FMH såsom någon slags generell anmälningsplikt inför planerade schaktarbeten i förorenade områden. En sådan tolkning av 28 § FMH står i strid med föreskriftens ordalydelse, enligt vilken det är förbjudet att utan föregående anmälan till tillsynsmyndigheten vidta en avhjälpandeåtgärd enligt 10 kap. MB. Avhjälpandeåtgärdens innebörd definieras i 10 kap. 1 § MB såsom utredning, efterbehandling och andra åtgärder för att avhjälpa en föroreningskada eller en allvarlig miljöskada. Kravet på avhjälpandesyftet och den direkta kopplingen till ansvarsreglerna enligt 10 kap. visar enligt trafikkontorets mening tydligt att

28 § FMH inte är avsedd att ha det vida tillämpningsområde som miljöförvaltningen gör gällande.

Trafikkontoret vill i sammanhanget förtydliga att majoriteten av trafikkontorets entreprenader innebär nedläggning av ledningar i befintlig gatumiljö, reparationer av fasta anläggningar, till exempel broar, och anläggning av gång- och cykelbanor. Entreprenaden innebär att massor som saknar erforderliga tekniska egenskaper byts ut mot andra massor, till exempel bergkross eller skelettjord, eller består av överskottsmassor. Massor som byts ut kan innehålla föroreningar som omhändertas på en anläggning med nödvändiga tillstånd. Syftet med entreprenaden är inte att utföra en avhjälpandeåtgärd i förhållande till den existerande föroreningen utan att gräva ett så kallad tekniskt schakt som ger förutsättningar att uppföra en planerad anläggning. Naturligtvis kan det finnas undantag och trafikkontoret upprättade en anmälan till exempel för del av entreprenaden längs Ärlegatan (miljöförvaltningens dnr 2020-12428), där avhjälpandeåtgärder utfördes på en blivande bostadsfastighet på uppdrag av en bostadsrättsförening.

Trafikkontorets inställning till tillämpningsområdet av 28 § FMH får stöd av SGI, som på begäran av miljöförvaltningen uttalat sig i frågan. I yttrandet från SGI från den 11 december 2020 konstateras att formuleringen av 28 § FMH inte tillåter en så omfattande tolkning att alla markarbeten inom områden med föroreningar (i halter över KM) skulle behöva anmälas. Att åtgärden behöver vara en avhjälpandeåtgärd för att 28 § FMH ska vara tillämplig framgår även av länsstyrelsernas vägledning om skyldigheten att anmäla avhjälpandeåtgärd (daterad den 8 juni 2018). Länsstyrelserna verkar i vägledningen dock vilja tona ned betydelsen av den i 28 § FMH uttryckligen angivna hänvisningen till avhjälpandeåtgärd enligt 10 kap. MB och avgörandet från Mark- och miljödomstolen vid Vänersborgs tingsrätt i mål nr M 3645-14, där denna koppling framhålls som viktig.

Förutom rekvisitet avseende åtgärdens art, det vill säga avhjälpandeåtgärd enligt 10 kap. MB, förutsätter anmälningsplikten att åtgärden kan medföra en ökad spridning eller exponering av föroreningar och att denna risk inte bedöms som ringa. Trafikkontoret vill framhålla att resonemanget om spridningsrisken och dess omfattning saknar relevans för anmälningsplikten om det inte först konstaterats att åtgärden utgör en avhjälpandeåtgärd enligt 10 kap. MB. Detta ska inte sammanblandas med att spridningsrisken är helt central vid bedömningen av kravbildens enligt 2 kap. MB, som trafikkontoret är skyldigt att efterleva oavsett eventuell föravisering av åtgärden.

Utifrån ovan anser trafikkontoret att miljö- och klimatnämndens beslut ska upphävas och ärendet återförvisas till miljö- och klimatnämnden för fortsatt handläggning av trafikkontorets underrättelse.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Av 10 kap. 1 § tredje stycket miljöbalken, MB, framgår att med avhjälpande avses i detta kapitel utredning, efterbehandling och andra åtgärder för att avhjälpa en föroreningsskada eller en allvarlig miljöskada.

Av 28 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd framgår att det är förbjudet att utan anmälan till tillsynsmyndigheten vidta en avhjälpandeåtgärd med anledning av en föroreningsskada i ett mark- eller vattenområde, grundvatten, en byggnad eller en anläggning enligt 10 kap. miljöbalken, om åtgärden kan medföra ökad risk för spridning eller exponering av föroreningarna och denna risk inte bedöms som ringa. Första stycket gäller inte i fråga om områden som blivit förklarade som miljöriskområden enligt 10 kap. 15 § miljöbalken. Beträffande anmälan enligt första stycket tillämpas bestämmelserna i 20–25 §§.

Av 9 kap. 6 c § MB framgår att en anmälningspliktig verksamhet får påbörjas tidigast sex veckor efter det att anmälan har gjorts, om inte tillsynsmyndigheten bestämmer något annat.

Enligt 26 kap. 9 § MB får en tillsynsmyndighet i det enskilda fallet besluta om de förelägganden och förbud som behövs för att MB samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av MB ska följas. Mer ingripande åtgärder än vad som behövs i det enskilda fallet får inte tillgripas.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsjuristen L.D. I handläggningen har även länsmiljöingenjören A.S.L från Länsstyrelsens miljöskyddsavdelning medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia till

Miljö- och klimatnämnden i Göteborgs kommun,
miljoforvaltningen@miljo.goteborg.se

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar personuppgifter hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Du kan överklaga beslutet

Länsstyrelsens beslut kan överklagas hos Mark- och miljödomstolen vid Vänersborgs tingsrätt. **Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Länsstyrelsen.** Länsstyrelsens e-postadress är vastragotaland@lansstyrelsen.se. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om du behöver skicka e-post som är större än 25 MB. Skickar du med vanlig post är adressen Länsstyrelsen Västra Götaland, 403 40 Göteborg.

Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnar Länsstyrelsen överklagandet och handlingarna till mark- och miljödomstolen.

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag du fick del av beslutet. Är du osäker på när tiden går ut kan du kontakta Länsstyrelsen. Om den som överklagar är en part som företräder det allmänna, exempelvis en kommunal nämnd, ska överklagandet dock ha kommit in inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Överklagandet ska vara skriftligt. I skrivelsen ska du ange

- ditt namn, adress, telefonnummer och eventuell e-postadress,
- vilket beslut du överklagar, till exempel genom att ange beslutsdatum och ärendets diarienummer, samt
- hur du anser att Länsstyrelsens beslut ska ändras och varför det ska ändras.

Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.

Datum 2021-03-05
Diarienummer 2020-13777

Trafiknämnden i Göteborgs Stad

Att. A.H.N
Box 2403
403 16 GÖTEBORG

Föreläggande om att inkomma med anmälan om avhjälpandeåtgärd vid arbete inom förorenat område

Verksamhetsutövare: Trafiknämnden i Göteborgs Stad
Organisationsnummer: 212000-1355

Fastighetsbeteckning: J 758:562

Projekt: Ny bussdepå

Beslut

Miljö- och klimatnämnden i Göteborgs Stad, genom miljöförvaltningen, förelägger er att inför markarbeten på fastighet J 758:562:

- lämna in en anmälan om avhjälpandeåtgärd enligt 28 § förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (FMH).

Detta beslut kan överklagas, se bilaga 1.

Skäl för beslutet

Miljöförvaltningens bedömning

Miljöförvaltningen har granskat trafikkontorets underrättelse om kommande schaktentreprenad för Järnbrottsmotet. Miljöförvaltningen bedömning är att trafikkontoret ska inkomma med en anmälan enligt 28 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Inför entreprenaden har en översiktlig miljöteknisk markundersökning utförts och resultaten visar att området är förorenat. Föroreningshalterna överstiger såväl Naturvårdsverkets riktvärden för känslig markanvändning (KM) som mindre känslig markanvändning (MKM). Föroreningshalter i delar av området överstiger även Avfalls Sveriges bedömningsnivå för farligt avfall (FA). Inom det förorenade området ska schaktarbeten utföras för att lägga ner ledningar, anlägga till- och utfartsvägar för ny bussdepå samt trädplanteringar. Entreprenaden kommer att innebära schaktningsarbeten och att förorenade massor avlägsnas från området och

därmed kommer föroreningsbelastningen inom området att minska. Miljöförvaltningen bedömer att arbetet med grävning i förorenad mark medför en ökad risk för föroreningsspridning och eftersom föroreningarna förekommer i höga halter inom arbetsområdet bedöms denna risk inte endast vara ringa.

Som underlag för miljöförvaltningens bedömning har länsstyrelsernas jurissamverkan tillsynsvägledning för förorenade områden använts. Tillsynsvägledningen har förankrats i Naturvårdsverket och Länsstyrelsernas nationella samverkansgrupp för tillsynsvägledning.

Enligt 28 § FMH är det förbjudet att utan anmälan till tillsynsmyndigheten vidta en avhjälpandeåtgärd med anledning av en föroreningsskada i ett mark- eller vattenområde, grundvatten, en byggnad eller en anläggning enligt kap 10 miljöbalken, om åtgärden kan medföra ökad risk för spridning eller exponering av föroreningarna och denna risk inte bedöms som ringa.

För att en åtgärd inom ett förorenat område ska vara anmälningspliktig krävs alltså att:

1. Åtgärden är en avhjälpandeåtgärd
2. Åtgärden kan medföra ökad risk för spridning eller exponering av föroreningarna och
3. Att den ökade risken inte endast är ringa.

Syftet med anmälningsplikten är att ge tillsynsmyndigheten möjlighet att påverka avhjälpandeåtgärderna på förhand, exempelvis genom att förelägga om skyddsåtgärder eller försiktighetsmått. På så sätt kan tillsynsmyndigheten försöka minimera den negativa miljöpåverkan som åtgärden skulle kunna medföra.

Är arbetet att bedöma som en avhjälpande åtgärd

Avhjälpandeåtgärd saknar definition men begreppet avhjälpande definieras som utredning, efterbehandling och andra åtgärder för att avhjälpa en föroreningsskada eller allvarlig miljöskada.

I den tillsynsvägledning som tagits fram av länsstyrelsernas juristsamverkan för förorenade områden (2018) och skyldigheten att anmäla en avhjälpandeåtgärd anges som exempel en ledningsdragning genom ett område med kända föroreningar och det bedöms att uppgrävda förorenade massor måste tas om hand externt. Syftet med åtgärden är alltså att lägga ner en ledning i marken. Åtgärden sker dock inom ett konstaterat förorenat område och särskilda åtgärder behöver vidtas på grund av föroreningen. Effekten av åtgärden är minskad föroreningsmängd inom området. Utifrån rådande rättsläge bedöms därför detta exempel vara en avhjälpandeåtgärd.

Av underrättelsen i det aktuella ärendet framgår att grävarbeten kommer att ske i områdena med halter överstigande naturvårdsverkets riktvärde för

MKN likväl som områden med halter överstigande gränsen för FA. Syftet med åtgärden är att lägga ner ledningar i marken samt att uppföra nya vägbanor. Trafikkontoret avser att återanvända massor understigande naturvårdsverkets riktvärde för MKM inom området. En stor del av massorna bedöms emellertid vara av dålig teknisk kvalitet och inte möjlig att återanvända. Det kommer innebära att en stor mängd massorna schaktas bort, dels på grund av dålig teknisk kvalitet och, dels för att föroreningshalten överstiger naturvårdsverkets riktvärde för MKM. Effekten av åtgärden kommer således att vara minskad föroreningsmängd inom området. Miljöförvaltningens bedömning är att schaktarbetena är att betraktas som en avhjälpandeåtgärd i och med markarbetena kommer att innebära att förorenade schaktmassor avlägsnas från området.

Medför åtgärden ökad risk för spridning av föroreningar

För att avgöra om risken för spridning eller exponering av föroreningarna kan öka måste åtgärdens karaktär beaktas. Åtgärder som inbegriper grävarbeten torde i praktiken alltid innebära en ökad spridnings- och exponeringsrisk. Även andra typer av åtgärder som exempelvis mobilisering av föroreningarna genom till exempel uppvärmning av marken torde så gott som alltid resultera i en ökad spridnings- och exponeringsrisk. En bedömning behöver dock alltid göras i det enskilda fallet.

I aktuellt ärende kommer relativt omfattande grävarbeten utföras. Av planen framgår att trafikkontoret avser att trycka ner ledningar i marken för att minimera mängden schakt eftersom föroreningar påträffats i området. Även om antalet schakt har minimerats så beräknas schakt till ett djup av 5 meter, och beräknad mängd massor uppgår till 14 800 m³. Miljöförvaltningens bedömning är att grävarbeten innebär en risk för spridning och exponering av föroreningarna.

Är den ökade risken inte endast ringa

Det räcker dock inte med att det kan finnas en spridnings- och exponeringsrisk utan att den också inte endast är ringa. Här är det den ökade risken för spridning och exponering som är intressant. Inte den faktiska ökningen av spridningen eller exponeringen i sig. Vid bedömningen är det viktigt att ta hänsyn till exempelvis föroreningsnivån, åtgärdernas art och omfattning samt omgivningens känslighet. Ofta innebär avhjälpandeåtgärder mer än ringa risk för ökad spridning och exponering eftersom föroreningarna ofta riskerar att frigöras eller blottläggas i samband med genomförandet.

I det aktuella ärendet bedöms risken inte som endast ringa baserat på att delar av entreprenaden kommer att utföras i förorenade massor som överstiger naturvårdsverkets riktvärde för MKN samt Avfalls Sveriges haltgräns för farligt avfall.

Lagstöd

Miljöförvaltningen fattar detta beslut med stöd av nedanstående bestämmelser i miljöbalken (MB) och följdlagstiftning:

26 kap. 9 § MB: En tillsynsmyndighet får i det enskilda fallet besluta om de förelägganden och förbud som behövs för att denna balk samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas.

Mer ingripande åtgärder än vad som behövs i det enskilda fallet får inte tillgripas.

2 kap. 2 § miljöbalken (MB): Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skall skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet.

2 kap. 3 § MB: Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skall utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. I samma syfte skall vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik.

Dessa försiktighetsmått skall vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

2 kap. 7 § MB: Kraven i 2-5 §§ och 6 § första stycket gäller i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem. Vid denna bedömning ska särskild hänsyn tas till nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder. När det är fråga om en totalförsvarsverksamhet eller en åtgärd som behövs för totalförsvaret, ska vid avvägningen hänsyn tas även till detta förhållande.

2 kap. 8 § MB: Alla som bedriver eller har bedrivit en verksamhet eller vidtagit en åtgärd som medfört skada eller olägenhet för miljön ansvarar till dess skadan eller olägenheten har upphört för att denna avhjälps i den omfattning det kan anses skäligt enligt 10 kap. I den mån det föreskrivs i denna balk kan i stället skyldighet att ersätta skadan eller olägenheten uppkomma.

10 kap. 1 § MB: Med föroreningskada avses i detta kapitel en miljöskada som genom förorening av ett mark- eller vattenområde, grundvatten, en byggnad eller en anläggning kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

28 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (FMH): Det är förbjudet att utan anmälan till tillsynsmyndigheten vidta en avhjälpandeåtgärd med anledning av en föroreningskada i ett mark- eller

vattenområde, grundvatten, en byggnad eller en anläggning enligt 10 kap. miljöbalken, om åtgärden kan medföra ökad risk för spridning eller exponering av föroreningarna och denna risk inte bedöms som ringa.

Bakgrund

Den 1 juli 2020 inkom trafikkontoret med en underrättelse enligt 10 kap 11 § miljöbalken. Underrättelsen avser fastighet J 758:562. Inför en ny bussdepå vid Järnbrottsmotet har trafikkontoret låtit utföra en översiktlig miljöteknisk markundersökning för entreprenadområdet. Av undersökningen framgår att föroreningar överskridande Naturvårdsverkets riktvärde för mindre känslig markanvändning (MKN) och Avfalls Sveriges nivå för farligt avfall (FA) har uppmätts inom området som omfattas av entreprenaden.

Planerade markarbeten kommer att omfatta schaktning för anläggning av till- och utfartsvägar för en ny bussdepå, anläggandet av GC-banor och tekniskt schakt för nedläggning av ledningar samt trädplanteringar.

Enligt underrättelsen kommer markarbetena inte innebära oacceptabla risker för människan eller miljön. Massor med halter under naturvårdsverkets riktvärde för MKM bedöms kunna återanvändas inom området.

Överskottsmassor kommer att transporteras bort av en behörig transportör till en mottagningsanläggning med nödvändiga tillstånd. Om föroreningar upptäcks i schaktbotten eller vägg som avviker avseende lukt, utseende eller förekommer i fri fas kommer kompletterande prover att tas. Länsvatten bedöms inte uppkomma i tekniskt schakt och om det förekommer kommer det att återinfiltreras. Uppgifter om borttransporterade massor (mängd, föroreningsgrad samt omhändertagande) kommer att lämnas till miljöförvaltningen efter avslutad entreprenad.

Den 24 september 2020 begärde miljöförvaltningen att trafikkontoret skulle komplettera underrättelsen med information om schaktens djup för de olika typer av arbeten som kommer att utföras, och att de skulle markera de planerade schakten och schaktdjupen i situationsplanen.

Den 24 september 2020 kompletterade trafikkontoret underrättelsen med begärd information. Av kompletteringen framgår att det nya vägområdet kommer att ligga några meter under befintlig marknivå. På sidan av vägen kommer marken att slänta av. I områdena med halter överstigande gränsen för farligt avfall så kommer merparten schaktas bort i en punkt, i en annan punkt kommer övre föroreningarna schaktas bort och den tredje punkten bedöms ligga strax utanför arbetsområdet. En miljöplan var under framtagande för det aktuella projektet men var inte helt färdigställd. Av planen framgår att trafikkontoret avser att trycka ner ledningar i marken för att minimera mängden schakt eftersom föroreningar påträffats i området. Som djupast kommer schakt utföras ned till ca 5 m. Beräknad mängd massor uppgår till ca 14 800 m³. Det framgår även att möjligheten att återanvända

massor inom entreprenaden bedöms som liten eftersom massorna inte bedöms vara av rätt teknisk kvalitet.

Den 5 oktober 2020 svarade miljöförvaltningen att det kan komma att krävas en anmälan för planerade markarbeten och att trafikkontoret innan arbetet påbörjas ska redogöra för om den tekniska schakten omfattar de förorenade massor som påträffats, eller om trafikkontoret bedömer att förorenade massor över de mätbara åtgärds målen kvarstår efter att den tekniska schakten är utförd. Miljöförvaltningens anser att trafikkontoret ska inkomma med uppgifter om vem trafikkontoret anlitar som transportör respektive mottagare av schaktmassor innan massorna körs från platsen. Miljöförvaltningen vill även att trafikkontoret ska ha en beredskap för att hantera eventuellt schaktvatten.

Den 27 oktober 2020 kompletterade trafikkontoret underrättelsen med en schaktplan samt information om att samtliga punkter som visat på föroreningshalter över farligt avfall ligger inom områden där massorna schaktas bort. Massorna kommer att kategoriseras utifrån föroreningsinnehåll och transporteras till godkänd mottagare av godkänd transportör. Efter avslutat arbete kommer masshanteringen att sammanställas i en rapport. Av kompletteringen framgår att det förekommer parkslide i vissa delar av entreprenadområdet.

Den 9 november 2020 begärde miljöförvaltningen att trafikkontoret ska skicka in en anmälan enligt 28 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd inför planerade markarbeten på Järnbrott 758:562.

Den 25 november 2021 informerade trafikkontoret miljöförvaltningen om att planen för Järnbrott har blivit överklagad, och att detta kan komma att innebära en annan placering av de nya vägarna.

Avgift

Miljöförvaltningen tar ut en tillsynsavgift för att handlägga detta ärende. Vi kommer att skicka en separat faktura som samtidigt är ett beslut om avgift.

Beslutet har fattats av:

K.J.
Miljöinspektör

E-post: k.j.@miljo.goteborg.se
Telefon: 031-3683902

Bilagor: Information om hur ni kan överklaga beslutet
Mottagningskvitto med portofri svarssida

Kopia till: a.h.n@trafikkontoret.goteborg.se

Beslutet är fattat på delegation

Detta beslut är fattat av miljöförvaltningen på delegation av miljö- och klimatnämnden. Det betyder att politikerna i nämnden har gett tjänstemännen på förvaltningen i uppdrag att besluta.

Behandling av personuppgifter

Miljöförvaltningen behandlar personuppgifter när det är nödvändigt för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i vår myndighetsutövning. Personuppgifter kan komma att lämnas ut till andra om det krävs enligt lag eller annan författning eller är nödvändigt för ärendets handläggning. Miljö- och klimatnämnden ansvarar för att personuppgifter behandlas i enlighet med EU:s dataskyddsförordning GDPR. Läs mer på goteborg.se/personuppgiftermiljoforvaltningen

Information

Ni kan överklaga vårt beslut

Senast tre veckor efter att ni tog emot beslutet måste vi ha fått ert överklagande med dessa uppgifter:

1. namn och kontaktuppgifter
2. beslutets diarienummer och datum för beslutet (se högst upp till vänster på beslutet)
3. på vilket sätt ni vill att beslutet ska ändras och varför det ska ändras.

Skicka överklagandet till oss på adress Miljöförvaltningen, Box 7012, 402 31 Göteborg eller via e-post till miljoforvaltningen@miljo.goteborg.se. Ni kan också lämna in det på vår besöksadress Karl Johansgatan 23.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid skickar vi det vidare till länsstyrelsen för prövning.

Har ni frågor om detta kan ni kontakta miljöförvaltningen via Göteborgs Stads kontaktcenter på telefon: 031-365 00 00.